

ทิศทางการผลิตบัณฑิตการศึกษาศึกษาพิเศษ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
THE DIRECTION OF PRODUCING THE GRADUATES IN SPECIAL
EDUCATION PROGRAM FACULTY OF EDUCATION,
CHIANG MAI RAJABHAT UNIVERSITY

ศศิพินต์ สุขบุญพันธ์¹, อัจฉณชญากร พัฒนประสิทธิ์², ธนัช ยอดดำเนิน³,
สุรศักดิ์ สิงห์สา⁴ และ โกวิท จอมคำ⁵

Sasipin Sukbunpant¹, Anchayakorn Pattanaprasit², Thanat Yoddamnoen³,
Surasak Singso⁴ and Kovit Jomkham⁵

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300^{1,2,3,4,5}
Chiang Mai Rajabhat University, 202 Chang Puak Road, Chang Puak Sub-district, Mueang District,
Chiang Mai Province 50300^{1,2,3,4,5}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาศึกษาพิเศษ และ 2) ศึกษาแนวทางในการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาศึกษาพิเศษในอนาคต ดำเนินการวิจัยด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ มีผู้เข้าร่วมจำนวนทั้งสิ้น 25 คนโดยแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้นิตการศึกษาศึกษาพิเศษจำนวน 9 คน กลุ่มบัณฑิตการศึกษาศึกษาพิเศษจำนวน 8 คน และกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรการศึกษาศึกษาพิเศษมีจุดแข็งในเรื่องเป็นศาสตร์เฉพาะในการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษและผู้ปกครองบัณฑิตการศึกษาศึกษาพิเศษมีบุคลิกภาพและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเข้าใจบุคคลอื่น จุดที่ควรพัฒนา คือ ควรเพิ่มการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น มีรายวิชาสำหรับพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษในเรื่องการสอนเด็กในชั้นเรียนร่วม บัณฑิตการศึกษาศึกษาพิเศษเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานสามารถประกอบอาชีพอื่นนอกเหนืออาชีพครูในระบบราชการ โดยประกอบอาชีพอิสระหรือหน่วยงานเอกชนได้ 2) แนวทางในการผลิตบัณฑิต

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการศึกษาศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์

² อาจารย์ ภาควิชาการศึกษาศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์

³⁻⁵ อาจารย์ ภาควิชาพลศึกษาและนันทนาการ คณะครุศาสตร์

ทางการศึกษาพิเศษในอนาคต ประกอบด้วย ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และไทยแลนด์ 4.0 และทักษะภาษาอังกฤษ ด้านการจ้างงานควรมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ หรือ MOU (Memorandum of Understanding) รวมถึงการฝึกงาน และการรับบัณฑิตเข้าทำงาน ด้านการผลิตเอกคู่ควรเชิญผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ข้อมูลและระบุความต้องการ และควรพัฒนารายวิชาที่มีการบูรณาการศาสตร์ของเอกคู่เข้าด้วยกัน เพื่อเป็นจุดเด่นของการผลิต และสะท้อนถึงคุณภาพของการพัฒนาหลักสูตร

คำสำคัญ : หลักสูตรการศึกษาพิเศษ, บัณฑิตการศึกษาพิเศษ

ABSTRACT

This research aims 1) to investigate the opinion about the special education curriculum and 2) to study future directions of producing graduates in special education program. Focus group discussion was employed in this study by using the interview protocol to 25 stakeholders. Those stakeholders were divided into 3 groups: 9 employers, 8 graduates, and 8 related agencies. The content analysis was used to analyze the data.

The results reveal that 1) special education curriculum is a unique science in assisting children with special needs and parents. The graduates have good personality and relationship as well as understanding others. However, there are some points to consider in enhancing the practical skills and increasing the knowledge about inclusive education. The graduates in special education are in need in the labor market. They can either be state teachers or work as freelancers or in the private sector. 2) The future directions of producing the graduates in special education program should include the curriculum incorporating learning in the 21st century, Thailand 4.0, and English skills. The MOU (Memorandum of Understanding) was suggested for training and employment. Specialists should be consulted for information and needs in offering dual degrees in order to develop some integrated subjects between the two degrees to indicate production strengths and quality of curriculum development.

KEYWORDS : Special Education Curriculum, The Graduates in Special Education Program

บทนำ

การพัฒนาประเทศได้ตรงตามเป้าหมาย จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการจัดการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังที่ จีระพันธ์ พูลพัฒน์ (2553) กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาในฐานะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทุกด้านและช่วยในการวางแผนด้านกำลังคนไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองหรือสังคม อีกทั้งการศึกษาเป็นการสร้างสรรค์และการรักษาชุมชน อย่างไรก็ตามชุมชนจะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนหรือมีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้มีสภาพเป็นอย่างปัจจุบันหรืออาจจะเป็นในอนาคต (ระวี สัจจโสภณ, 2557)

ในสภาพปัจจุบันที่มีแนวคิดในด้านการจัดการศึกษาให้เหมาะสมและเตรียมพร้อมในศตวรรษที่ 21 ที่ปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนในทุกระดับรวมถึงในระดับมหาวิทยาลัย จากที่ผู้เรียนใช้เวลาในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้จบการศึกษาเปลี่ยนเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างไปจากเดิม เช่น ต้องออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนในสภาพที่ใกล้เคียงชีวิตจริง ออกแบบการเรียนรู้ให้ศิษย์ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง (Authentic Learning) การเรียนรู้ที่แท้จริงถูกผลักดันด้วยฉันทะซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ภายในตัวคนไม่ใช่ผลักดันด้วยอำนาจของครูหรือพ่อแม่เด็กที่เรียนเพราะอยากเรียนเมื่อเด็กมีฉันทะและได้รับการส่งเสริมที่ถูกต้องจากครูวิริยะจิตตะและวิมังสา (อิทธิบาทสี่) ก็จะตามมาทำให้เกิดการเรียนรู้ในมิติที่ลึกซึ้งและเชื่อมโยง เป็นต้น (วิจารณ์ พานิช, 2556)

การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยซึ่งผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ความเอาใจใส่เรียนรู้และทำการวิจัยเพื่อได้สารสนเทศมาปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์การการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นปรับตัวในอนาคต (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) องค์ประกอบในการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยคณะกรรมการดำเนินงานจัดทำหลักสูตร ศึกษาวิเคราะห์สภาพของสังคมในปัจจุบัน พร้อมทั้งวิเคราะห์หลักสูตรเดิมเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาพร้อมกับข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรปรับปรุงแก้ไขแล้วกำหนดจุดประสงค์ใหม่องค์ประกอบในแต่ละส่วนจะมีความสัมพันธ์กันและเท่าเทียมกันจะขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไม่ได้ ได้แก่ 1) การกำหนดความมุ่งหมาย 2) การวางแผนกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรและการเลือกเนื้อหาวิชาในหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินผลหลักสูตร (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553) สงัด อุทรานันท์ (2532) กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรว่าควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการนอกเหนือจากผู้กำหนดนโยบายจากเบื้องบนและผู้เชี่ยวชาญพิเศษทางการศึกษาอาจแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มคือกลุ่มของผู้พัฒนาหลักสูตรกลุ่มของผู้ให้คำแนะนำและสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร

ด้านต่าง ๆ (Ornstein and Hunkins, 1993)

ระวี สัจจโสภณ (2557) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากกลุ่มอาจารย์ผู้สอน ผู้ใช้บัณฑิต มหาบัณฑิต นิสิต และผู้ที่กำลังสำเร็จการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญรวม 153 คน ด้วยการใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในเรื่องของ ทิศทางในการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการพัฒนารพยากรมนุษย์และชุมชน พบว่าในอนาคตการศึกษาของหลักสูตรควรมุ่งให้มีวิสัยทัศน์ที่เป็นสากลเพื่อการแข่งขันในประชาคมอาเซียน เน้นการพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาต่างประเทศรวมถึงทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อค้นคว้าหาความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ

จารุณี ภัทรวงษ์ธนาและพงศ์กร จันทราช (2560) ศึกษาจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น จาก คิษย์เก่าสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศจำนวน 26 คน พบว่าจุดเด่นของหลักสูตร ได้แก่ ด้านความทันสมัย มีการปรับตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีด้านการจัดการเรียนการสอนอาจารย์ให้ความเอาใจใส่การสอนให้รู้จักการคิดวิเคราะห์ นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ที่มีการเสริมประสบการณ์ที่ดี มีทั้งทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติ ด้านการนำไปใช้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้งานได้จริง ส่วนจุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตร ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกลงรายวิชาเอกโดยเลือกเองตามความสนใจของนักศึกษา บางรายวิชาควรปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพิ่มการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น

ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้แก่เพิ่มชั่วโมงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพิ่มความเข้มข้นของเนื้อหาบางรายวิชา

ตามที่พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2556 หมวดสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ในมาตรา 5 คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ซึ่งปัจจุบันสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดอยู่ 77 แห่ง ทั่วประเทศ และมีศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ ซึ่งถือเป็นเครือข่ายของศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 238 แห่ง แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ และดูแลผู้พิการให้เข้าถึงการศึกษาได้อย่างครอบคลุม ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งในปัจจุบันมีผู้พิการทั่วประเทศประมาณ 400,000 ราย โดยอยู่ในการดูแลของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดประมาณ 60,000 คน ที่เหลือกระจายอยู่ในที่ต่าง ๆ ซึ่งยังไม่สามารถระบุได้ เพราะผู้พิการบางส่วนไม่สะดวกในการเดินทาง มาเรียนยังศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการที่มีอยู่ ทั้งนี้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีแนวโน้มตั้งเป้าว่าในปี 2558 จะเพิ่มศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการอีก 800 กว่าแห่ง เพื่อให้ครบทุกอำเภอทั่วประเทศ และในอนาคตจะให้ครอบคลุมทุกตำบลทั่วประเทศ

จากการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ ได้รับเลือกให้เป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ในส่วนภูมิภาคแห่งแรกเพื่อผลิตบัณฑิต การศึกษาพิเศษ รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณ ก่อสร้างอาคารการศึกษาพิเศษ และให้ งบประมาณจัดซื้อครุภัณฑ์สำหรับการให้บริการผู้ที่มีความต้องการพิเศษและสำหรับการ จัดการเรียนการสอน สาขาวิชาการศึกษา พิเศษได้เปิดสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 เป็นหลักสูตร การศึกษาพิเศษ (หลักสูตร 4 ปี) เมื่อปี พ.ศ. 2553 ได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาพิเศษ (หลักสูตร 5 ปี) จากเดิมแบบชุดวิชาเป็นแบบรายวิชาเพื่อให้ ครอบคลุมเนื้อหายิ่งขึ้น (สาขาวิชาการศึกษา พิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่, 2554) ต่อมาในปี พ.ศ. 2555 เนื่องด้วยประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขา ครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 5 ปี) ที่ให้หลักสูตรการศึกษาพิเศษเป็นหลักสูตร ที่ต้องมีการผลิตในลักษณะเอกคู่ ซึ่งจาก ที่ผ่านมาหลักสูตรการศึกษาพิเศษได้งดรับนักศึกษา การศึกษาพิเศษมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 เพื่อทบทวนและเตรียมการสำหรับการพัฒนา หลักสูตรที่มีคุณภาพ

เพื่อให้ การดำเนินการดังกล่าว เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ภาควิชาการศึกษา พิเศษจึงได้ กำหนดให้มีศึกษาเกี่ยวกับการ กำหนดทิศทางการพัฒนา การผลิตบัณฑิตทางการศึกษาพิเศษในการผลิต บัณฑิตที่มีคุณภาพออกสู่สังคม ส่งผลให้บุคคล

ที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาอย่าง เต็มศักยภาพ จากครูที่มีความรู้ความเข้าใจ สามารถพัฒนาบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนที่โรงเรียนแบบเรียนร่วม หรือโรงเรียนเฉพาะความพิการ หรือศูนย์ การศึกษาพิเศษ หรือโรงพยาบาล รวมทั้ง การประกอบอาชีพอิสระ ที่ให้สอดคล้องกับ สภาพและความต้องการของท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ หลักสูตรการศึกษาพิเศษ
2. ศึกษาแนวทางในการผลิตบัณฑิต ทางการศึกษาพิเศษในอนาคต

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้ ประชากร

ประชากรแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) กลุ่มผู้ใช้บัณฑิตการศึกษาพิเศษ จากโรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนการศึกษาพิเศษ เฉพาะทาง องค์การสำหรับคนพิการ ศูนย์การ ศึกษาพิเศษและผู้ปกครองของเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ จำนวน 35 คน (2) กลุ่มบัณฑิต การศึกษาพิเศษ 68 คน และ (3) กลุ่มหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาพิเศษภายในจังหวัด เชียงใหม่ ประกอบด้วย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทางการศึกษาพิเศษหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัย หน่วยงานเอกชน ผู้ประกอบการอิสระ จำนวน 25 คน รวมทั้งสิ้น 128 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 25 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกตามคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่มดังนี้

1. ผู้ใช้บัณฑิตการศึกษาศึกษาพิเศษ จำนวน 9 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ เป็นนายจ้างหรือหัวหน้างานของบัณฑิตการศึกษาศึกษาพิเศษที่อยู่ภายในเขตจังหวัดเชียงใหม่ หรือจังหวัดใกล้เคียง โดยมีประสบการณ์ในการรับบัณฑิตการศึกษาศึกษาพิเศษเข้าทำงานในหน่วยงานไม่ต่ำกว่า 2 ปี

2. บัณฑิตการศึกษาศึกษาพิเศษ จำนวน 8 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือ เป็นบัณฑิตที่จบจากสาขาวิชาการศึกษาศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ยินดีให้ความร่วมมือกับผู้วิจัย สำเร็จการศึกษามาไม่ต่ำกว่า 2 ปี ปัจจุบันประกอบอาชีพอยู่ภายในเขตจังหวัดเชียงใหม่ หรือจังหวัดใกล้เคียง

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่องทางการศึกษาศึกษาพิเศษ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือ เป็นหน่วยงานหรือบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาการศึกษาศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ยินดีให้ความร่วมมือกับผู้วิจัย เป็นหน่วยงานที่ตั้งที่ทำการหรือประกอบการภายในเขตจังหวัดเชียงใหม่ หรือจังหวัดใกล้เคียง จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) เป็นแนวคำถาม

เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตรการศึกษาศึกษาพิเศษของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ลักษณะของบัณฑิต แนวทางการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ทักษะที่ควรมีสำหรับบัณฑิตการศึกษาศึกษาพิเศษ รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสม โดยแบบสัมภาษณ์ได้รับการตรวจสอบด้านเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผล จำนวน 2 คน และด้านการศึกษาศึกษาพิเศษจำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 3 คน และหาประสิทธิภาพของเครื่องมือโดยพิจารณาความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruency: IOC) ความถูกต้องของหลักการสร้างเนื้อหา การจัดพิมพ์ ทั้งนี้เกณฑ์ความสอดคล้อง (IOC) ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ได้ค่า IOC ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 แสดงว่า แบบสัมภาษณ์ดังกล่าวสามารถนำมาใช้ได้ จากนั้นนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปปรับปรุงก่อนนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการจัดทำ Focus Group กลุ่มตัวอย่างที่แบ่งเป็นกลุ่มย่อย 3 กลุ่มด้วยการสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม– พฤษภาคม 2560 ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือเชิญเพื่อเข้าร่วมงานวิจัยไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม
2. จัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับเหตุผลความเป็นมาของงานวิจัย และอธิบายสิทธิรวมถึงบทบาทของกลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูลสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

3. ดำเนินการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็น 3 กลุ่มย่อย โดยแต่ละกลุ่มจะมีผู้ดำเนินการสนทนาเพื่อทำหน้าที่ในการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่ได้จัดเตรียมไว้ โดยมีผู้ช่วยวิจัยทำหน้าที่ในการจดบันทึกและทำการบันทึกข้อมูลด้วยเทปเสียง

4. ทำการถอดเทปเสียงที่บันทึกและตรวจทานข้อมูลเพื่อเตรียมการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

สรุปผลที่ได้ จากการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย ความคิดเห็นที่เห็นว่าเป็นจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนาและความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสในการทำงานของบัณฑิตการศึกษาพิเศษ โดยนำเสนอเป็นรายประเด็นดังนี้

จุดแข็งของหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

1) ในสภาพปัจจุบันที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มขึ้น การมีผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการศึกษาพิเศษจะช่วยให้การเรียนรู้ร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นไปได้ราบรื่น ผู้ปกครองมีความมั่นใจในการมีผู้ให้ความรู้คำแนะนำในการพัฒนาบุตรหลานของตนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2) บัณฑิตการศึกษาพิเศษจะมีบุคลิกภาพและความสามารถ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและการติดต่อประสานงาน เนื่องจากสภาพ

งานที่มีลักษณะการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น

3) บัณฑิตการศึกษาพิเศษเป็นผู้ที่มีน้ำใจ มีความเข้าใจบุคคลอื่น เนื่องจากต้องปรับตัวต่อลักษณะงานที่แตกต่างจากการสอนทั่วไปและการทำงานกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษหลากหลายประเภท

4) หลักสูตรการศึกษาพิเศษมีรายวิชาที่หลากหลาย ตามประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาพิเศษเป็นหลักสูตรที่มีความสัมพันธ์กับศาสตร์ใหม่ ๆ และทำงานร่วมกับศาสตร์อื่น เช่น การทำงานร่วมกับแพทย์หรือนักวิชาชีพ เพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จึงต้องเรียนรู้และปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้เท่าทันกับสภาพปัจจุบันตลอดเวลา

จุดที่ควรพัฒนาของหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

1) ควรเพิ่มเนื้อหาหรือการฝึกปฏิบัติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนในโรงเรียนแบบเรียนร่วมให้มากขึ้น เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลที่เน้นการเรียนร่วมประกอบกับจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทบกพร่องทางการเรียนรู้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และเด็กเหล่านี้เรียนร่วมอยู่ในโรงเรียนปกติ

2) บัณฑิตที่อายุน้อย ยังขาดทักษะในการให้คำปรึกษาผู้ปกครองทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือกับผู้ปกครอง ควรปรับเนื้อหาให้มีการทำงานร่วมกับผู้ปกครองให้มากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือบุตรหลานของตน ครูการศึกษาพิเศษควรมีจิตวิทยา ทักษะและเทคนิคที่สามารถแนะนำและชี้แนะผู้ปกครองได้

3) รายวิชาในหลักสูตรการศึกษาพิเศษ มีการฝึกปฏิบัติมีจำนวนชั่วโมงไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่นำไปปฏิบัติจริง ควรเพิ่มเติมการปฏิบัติให้มากขึ้นในเรื่องของการควบคุมชั้นเรียน การจัดการพฤติกรรมเด็กในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สื่อการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนแบบเรียนร่วมเนื่องจากมีความแตกต่างในด้านการใช้ตัวชี้วัดจากโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะทาง รวมถึงเนื้อหาด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเฉพาะทาง เช่น การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก เป็นต้น

4) กระบวนการพัฒนาบัณฑิตอาจยังไม่เข้มข้นเพียงพอทำให้บัณฑิตบางรายขาดความอดทนและขาดความเชื่อมั่นในการจัดการพฤติกรรมเด็กที่มีความต้องการพิเศษรวมถึงบัณฑิตขาดการนำความรู้เทคนิคการสอนที่จะนำมาใช้ปฏิบัติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้นการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะของครูการศึกษาพิเศษ เช่น ความอดทน ความทุ่มเท จิตวิญญาณความสามารถในการเป็นผู้ประสานงานระหว่างครูปกติ ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องควรเป็นจุดเน้นในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

5) การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษาที่เรียนการศึกษาพิเศษได้มีความรู้ ความเข้าใจในการศึกษาพิเศษและวิชาที่จะเรียนในเอกคู่ เช่น การผลิตเอกคู่กับเอกพลศึกษา และมีกิจกรรมที่เสริมในลักษณะบูรณาการทั้งสองศาสตร์ของเอกคู่ โดยควรจัดกระทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องและเริ่มตั้งแต่

ชั้นปีที่ 1 เพื่อให้มีความเชี่ยวชาญและมีทักษะที่เพียงพอ

โอกาสในการทำงานของบัณฑิตการศึกษาพิเศษ

1) บัณฑิตทางการศึกษาพิเศษที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน พบว่าบัณฑิตจะมีงานทำที่ตรงกับสายงานและได้รับการจ้างงานจากหลายหน่วยงาน ซึ่งจะไม่ว่าจะเป็นเดี่ยวหรือคู่ ผู้ให้ข้อมูลเชื่อมั่นว่าจะได้รับการจ้างงานเนื่องจากเป็นความต้องการในโรงเรียนเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชนก็ตาม โดยหากเป็นบัณฑิตที่ได้เป็นเอกคู่กับพลศึกษาก็จะช่วยให้มีโอกาสในการสอบบรรจุหรือการหางานมีทางเลือกเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งการไปปฏิบัติงานก็จะช่วยให้บัณฑิตในเอกคู่มีความเข้าใจผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มขึ้น เช่น เป็นครูพลศึกษาที่สามารถจัดกิจกรรมสำหรับส่งเสริมสมรรถภาพทางกาย หรือกิจกรรมด้านสุขศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การจ้างงานของบัณฑิตการศึกษาพิเศษ ไม่จำเป็นต้องมุ่งเพื่อประกอบอาชีพครูในโรงเรียนรัฐบาล หากแต่สามารถประกอบอาชีพที่เป็นผู้สนับสนุนทางการศึกษาในหน่วยงานอื่นได้ เช่น นักการศึกษาพิเศษที่มีตำแหน่งเฉพาะในหน่วยงานทางการแพทย์ ผู้ให้การดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษแบบรายบุคคลอิสระหรือครูการศึกษาพิเศษในหน่วยงานเอกชน ในส่วนของบัณฑิตที่ได้รับการผลิตในลักษณะเอกคู่ เช่น การผลิตร่วมกับเอกพลศึกษา สามารถประกอบอาชีพ

ครูพลศึกษา การเป็นผู้ให้คำปรึกษาการออกกำลังกาย การเป็นผู้วางโปรแกรมเพื่อพัฒนาบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ

2. แนวทางการผลิตบัณฑิตการศึกษาพิเศษในอนาคต ประกอบด้วย ด้านหลักสูตร ด้านการจ้างงาน ด้านการผลิตเอกคู่ และด้านการผลิตเอกเดี่ยวเฉพาะด้านทางการศึกษาพิเศษ

ด้านหลักสูตร

1) การพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไทยแลนด์ 4.0 การมีทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ เนื่องจากในจังหวัดเชียงใหม่มีโรงเรียนที่รับเด็กต่างชาติและมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วม และผู้ปกครองต่างชาติมีความต้องการครูการศึกษาพิเศษจำนวนมาก เพื่อมาช่วยเหลือบุตรหลานของตนและยินดีให้ค่าตอบแทนที่สูงสำหรับครูที่มีความรู้โดยตรงทางด้านการศึกษาพิเศษที่มีทักษะภาษาอังกฤษ

2) ควรมีหลักสูตรที่ส่งเสริมให้บัณฑิตในการสร้างงานด้วยตนเองมากกว่ามุ่งหวังให้สอบเข้าระบบราชการหรือการสอบบรรจุเพียงอย่างเดียว เช่น การเป็นครูการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กในระบบโฮมสคูล (Home School) หรือการเป็นครูการศึกษาพิเศษอิสระที่รับดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษและการให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครอง

ด้านการจ้างงาน

ควรมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ หรือ MOU (Memorandum of Understanding) กับหน่วยงานอื่นในการพัฒนาหลักสูตรและบัณฑิตการศึกษาพิเศษเพื่อให้มี

ความรู้ในศาสตร์ที่มีความทันสมัย การหาหน่วยงานที่จะรับนักศึกษาการศึกษาพิเศษเข้าฝึกงานเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ และรายได้ระหว่างเรียน และการรับบัณฑิตการศึกษาพิเศษเข้าทำงานในหน่วยงานนั้นเมื่อสำเร็จการศึกษา

ด้านการผลิตเอกคู่

เนื่องจากข้อกำหนดที่ให้หลักสูตรการศึกษาพิเศษต้องพัฒนาในลักษณะเอกคู่กับกลุ่มสาระอื่น ควรคัดเลือกหลักสูตรที่จะนำมาคู่ที่สอดคล้องกับศาสตร์ทางการศึกษาพิเศษ ในการสนับสนุนหรือพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีศักยภาพที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย ด้านการเรียนรู้ อื่น ๆ สิ่งที่เป็นข้อสังเกตจากผู้ให้ข้อมูล คือ การเรียนเอกคู่อาจทำให้บัณฑิตมีมุมมองทางด้านการศึกษาพิเศษลดลงและขาดความแม่นยำในเนื้อหาของเอกคู่ ดังนั้นผู้ให้ข้อมูลให้ข้อเสนอแนะว่า การพัฒนาหลักสูตรควรเชิญผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานทางการศึกษาพิเศษที่มาทำหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลและระบุความต้องการในการจ้างบัณฑิตการศึกษาพิเศษที่เป็นเอกคู่

ส่วนการวางแผนผลิตบัณฑิตเอกการศึกษาพิเศษคู่กับเอกพลศึกษานั้น ทั้งสองศาสตร์มีความสอดคล้องกันได้เพราะสามารถมุ่งในการเสริมสร้างความแข็งแรงทางกล้ามเนื้อและกลไกต่าง ๆ ให้กับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนควรมีการพัฒนาบางรายวิชาที่มีการบูรณาการสองศาสตร์ของการศึกษาพิเศษและพลศึกษาเข้าด้วยกันเพราะจะทำให้เป็นจุดเด่นของการ

ผลิตและสะท้อนถึงคุณภาพของการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างดี

ด้านการผลิตเอกเดียวเฉพาะด้านทางการศึกษาพิเศษ

หากเป็นไปได้ในอนาคตควรพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพิเศษเป็นเอกเดียวเนื่องจากลักษณะความเฉพาะตัวของศาสตร์นี้ที่ต้องใช้เวลาในการพัฒนาอย่างเข้มข้น แม้ว่าการพัฒนาเป็นเอกเดียวอาจจะไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ทางสำนักงานการอุดมศึกษาได้กำหนดไว้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิก็ตาม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยท้องถิ่น ควรรับฟังความต้องการและพัฒนาหลักสูตรบนพื้นฐานความต้องการของหน่วยงานที่อยู่ท้องถิ่นนั้น ๆ เพราะจะเป็นผู้ที่รับบัณฑิตไปทำงานและทราบถึงความต้องการอย่างแท้จริงว่าบัณฑิตการศึกษาพิเศษแบบใดที่ตนต้องการ ดังนั้นในอนาคตการพัฒนาหลักสูตรเอกเดียวทางการศึกษาพิเศษตามความต้องการของหน่วยงานและผู้ใช้บัณฑิต ควรมีการนำไปพิจารณาซึ่งเป็นแนวทางจากฐานสู่ยอด (Bottom Up) และเป็นหลักการพัฒนาที่แท้จริงอันจะทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่สมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

ทิศทางการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่พิจารณาได้ใน 2 ประเด็นคือความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาพิเศษในอดีตที่ผ่านมาและแนวโน้มในการพัฒนา

ต่อไปในอนาคต จากข้อมูลของการวิจัยได้แสดงให้เห็นถึงจุดเด่นของหลักสูตรในเรื่องที่เป็นศาสตร์เฉพาะทางในการช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษและผู้ปกครอง ซึ่งลักษณะของบัณฑิตที่ผ่านมาได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ มีน้ำใจและเป็นผู้ประสานงานที่ดี บัณฑิตทางการศึกษาพิเศษสามารถประกอบอาชีพอิสระได้นอกเหนือจากอาชีพครู อย่างไรก็ตามในอนาคต การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพิเศษให้มีความเข้มแข็งควรพิจารณาด้านการฝึกปฏิบัติเพื่อเพิ่มพูนทักษะและเตรียมตัวบัณฑิตให้มีศักยภาพทางด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไทยแลนด์ 4.0 และด้านภาษาอังกฤษ

ประเด็นในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะเอกคู่ นั้น แม้จะมีข้อคำนึงในด้านความเข้มข้นของศาสตร์เฉพาะทาง อย่างไรก็ตามควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างวิชาเอกทั้งสองเป็นระยะและสม่ำเสมอและควรเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษาตั้งแต่ก่อนเริ่มพัฒนารายวิชา ระหว่างพัฒนารายวิชาและเมื่อมีการพัฒนารายวิชานั้นแล้วนำไปสู่การปฏิบัติ อีกทั้งควรพัฒนาในเรื่องของจิตวิญญาณความเป็นครูทางด้านการศึกษาพิเศษ ด้วยการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมโดยจัดทำเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อเป็นแนวทางสำหรับหลักสูตรการศึกษาพิเศษอื่นต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิจัยสามารถนำเสนอเป็นรายประเด็นตามคำถามของงานวิจัยดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

จุดแข็งของหลักสูตรการศึกษาพิเศษนั้น พบว่า บัณฑิตมีบุคลิกภาพและความสามารถ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีความสามารถในการทำงานด้านการติดต่อประสานงาน เนื่องจากสภาพงานที่มีลักษณะการทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่น บัณฑิตการศึกษาพิเศษเป็นผู้ที่มีน้ำใจ มีความเข้าใจบุคคลอื่น สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2555) ที่ศึกษามาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษพบว่า การประสานงานการทำงานร่วมมือกับผู้อื่นเป็นสิ่งจำเป็น อีกทั้งคุณลักษณะที่สำคัญที่ครูการศึกษาพิเศษควรมีได้แก่ การมีใจรักในการทำงานด้านนี้ การมีเจตคติที่ดีต่อคนพิการ การกระตือรือร้นในการทำงาน การมีความอดทน เสียสละ มีความรักและเมตตา เข้าใจคนพิการ

อย่างไรก็ตาม พบว่า หลักสูตรการศึกษาพิเศษที่ผ่านมามีบางรายวิชาในหลักสูตรการศึกษาพิเศษมีการฝึกปฏิบัติมีจำนวนชั่วโมงไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่นำไปปฏิบัติจริง ควรเพิ่มเติมเนื้อหาในทางปฏิบัติให้มากขึ้นในเรื่องของการควบคุมชั้นเรียน การจัดการพฤติกรรมเด็กในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนแบบเรียนร่วม สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2555) ที่เน้นว่าความรู้ที่ครูควรมีได้แก่ จิตวิทยาการสอนผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ การวัดประเมินผล การบริการให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครอง และ

สอดคล้องกับ Australian College of Education (2001) และ Plamer (2006) ที่พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษเป็นความรู้เฉพาะทาง เนื่องจากผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษมีความแตกต่างหลากหลาย ครูการศึกษาพิเศษจึงจำเป็นต้องมีความรอบรู้เพื่อปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อค้นพบจากงานวิจัยได้เน้นถึงปัญหาในการใช้ความรู้และเทคนิคเฉพาะทางที่สำคัญได้แก่ การจัดการพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการที่พฤติกรรมของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษอาจส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการเรียนร่วมให้ประสบความสำเร็จ (Sukbunpant, Arthur-Kelly, & Dempsey, 2012) ประกอบกับ นโยบายด้านการจัดการเรียนร่วมได้มีแนวโน้มที่แผ่ขยายอย่างต่อเนื่อง ดังที่ Vorapanya (2008) กล่าวว่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการเพิ่มจำนวนโรงเรียนสำหรับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมอีก 5,000 แห่ง โดยมีวัตถุประสงค์ให้บริการการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มากขึ้นในโรงเรียนปกติทุกระดับ ดังนั้นควรเพิ่มรายวิชาและการฝึกปฏิบัติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนในโรงเรียนแบบเรียนร่วมให้มากขึ้น ดังนั้นเนื้อหาวิชาในอนาคตสำหรับนักศึกษาครูการศึกษาพิเศษควรพิจารณาบรรจุในเรื่องของการจัดการเรียนร่วมและเน้นการปฏิบัติให้มากขึ้นด้วย

ประเด็นในเรื่องเนื้อหาที่มีความเป็นปัจจุบันและตรงกับความต้องการนั้นได้รวมถึง

เนื้อหาด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเฉพาะทาง เช่น การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก ปัจจุบันมีจำนวนเรียนร่วมที่เพิ่มสูงขึ้นและเรียนร่วมในโรงเรียนปกติสอดคล้องกับ งานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของครูการศึกษาพิเศษ ต้องมีความรู้เกี่ยวกับเด็กออทิสติกเนื่องจากมีความแตกต่างระหว่างบุคคลสูงมาก ข้อค้นพบอีกประการคือ การเสนอให้มีปรับเนื้อหาให้มีการทำงานร่วมกับผู้ปกครองให้มากขึ้น เพราะผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ Pueschel (1995) กล่าวว่า การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เป็นเด็กออทิสติก จะต้องมีการวางแผนร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองเพราะจะทำให้เด็กดีขึ้น โดยการทำงานเป็นทีมผู้เชี่ยวชาญ เช่น นักจิตวิทยา แพทย์ โดยมีการตัดสินใจร่วมกันกับผู้ปกครอง เป็นการได้รับความรู้จากผู้เชี่ยวชาญทำให้ผู้ปกครองได้ทราบวิธีการในการสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น และทำให้เกิดความตระหนักในการเห็นความสำคัญของตนเอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2543)

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2555) กล่าวถึง ชั่วโมงในการฝึกปฏิบัติงานสำหรับ นักศึกษาครูทางการศึกษาพิเศษ พบว่า ระหว่างที่ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีไม่เพียงพอ เช่น ขาดการฝึกฝนทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานสำหรับครูการศึกษาพิเศษ ดังนั้น จากข้อค้นพบงานวิจัยที่เสนอแนะให้หลักสูตรได้เน้นการฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับ

ผู้ที่จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักศึกษาที่เรียน การศึกษาพิเศษได้มีความรู้ ความเข้าใจในการศึกษาพิเศษและวิชาที่จะเรียนในเอกคู่ เช่น ครูที่มีความรู้ความสามารถด้านพลศึกษา สามารถส่งเสริมสุขภาพบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ สามารถจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้พลศึกษาและสุขศึกษา และสามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษได้มีความสามารถในการศึกษาและมีกิจกรรมที่เสริมในลักษณะบูรณาการทั้งสองศาสตร์ของเอกคู่ โดยควรจัดกระทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง และเริ่มตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 เพื่อให้มีความเชี่ยวชาญ

โอกาสในการทำงานของบัณฑิตการ ศึกษาพิเศษ พบว่า บัณฑิตจะมีงานทำที่ตรงกับสายงานและได้รับการจ้างงานจากหลายหน่วยงาน สอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2555) ที่พบว่า บุคลากรทางการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะครูการศึกษาพิเศษขาดแคลน ประกอบกับนโยบายตามที่พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2556 หมวดสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ในมาตรา 5 คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต การผลิตบุคลากรที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือคนพิการที่มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษเพื่อตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าวจึงน่าจะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

2. แนวทางการผลิตบัณฑิตการศึกษาพิเศษในอนาคต

ข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไทยแลนด์ 4.0 การมีทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษเนื่องจากเป็นทักษะที่สอดคล้องอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ตามที่วิจารณ์พานิช (2556) ได้เสนอแนะไว้ว่า บทบาทของครูต้องปรับเปลี่ยนครูต้องยึดหลัก “สอนน้อย เรียนมาก (Teach Less, Learn More)” โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้ของตนเองได้ ซึ่งหลักการดังกล่าวสอดคล้องกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลอันเป็นหลักการของการจัดการศึกษาพิเศษอีกด้วย

สำหรับ ข้อเสนอแนะให้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาพิเศษเป็นเอกเทศ เนื่องจากลักษณะความเฉพาะตัวของศาสตร์นี้ที่ต้องใช้เวลาในการพัฒนาอย่างเข้มข้น แม้ว่าการพัฒนาเป็นเอกเทศอาจจะยังไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่ทางสำนักงานการอุดมศึกษาได้กำหนดไว้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาหลักสูตรบนพื้นฐานความต้องการของหน่วยงานที่อยู่ท้องถิ่นนั้นๆ เป็นสิ่งที่ควรพิจารณาเพราะ Oliva (2001) กล่าวไว้ในการพัฒนาหลักสูตรว่า หลักสูตรเป็นผลผลิตของแต่ละช่วงเวลา หลักสูตรตอบสนองต่อสังคม และหลักสูตรจะถูกเปลี่ยนแปลงไปตามสังคม ซึ่งนับเป็นสิ่งที่ท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อท้องถิ่นในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

คณะผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

1. การพัฒนารายวิชานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาพิเศษควรบรรจุรายวิชาที่ได้มีการนำเสนอไว้และมีการตรวจสอบติดตามการนำไปใช้พัฒนาเด็กเหล่านี้เพื่อปรับปรุงเนื้อหาให้มีความเหมาะสมในอนาคต

2. การพัฒนาหลักสูตรในลักษณะเอกคู่ ควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างวิชาเอกทั้งสองเป็นระยะและสม่ำเสมอและควรเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษาตั้งแต่ก่อนเริ่มพัฒนารายวิชา ระหว่างพัฒนารายวิชาและเมื่อมีการพัฒนารายวิชานั้นแล้วนำไปสู่การปฏิบัติ

3. การพัฒนาในเรื่องของจิตวิญญาณความเป็นครูทางด้านการศึกษาพิเศษ ควรมีการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมโดยจัดทำเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อเป็นแนวทางสำหรับหลักสูตรการศึกษาพิเศษต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

คณะผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยทิศทางการพัฒนาการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการอื่น เช่น การใช้แบบสอบถาม การใช้วิธีการแบบผสมผสาน เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนและรอบด้านมากขึ้น

2. ควรศึกษาวิจัยการทดลองการใช้รูปแบบการพัฒนาการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาพิเศษ คณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบ

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลลาชีวะ. (2543). เด็กออทิสติก. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*, 7(1), 41-45.
- จารุณี ภัทรวงษ์ธนาและพงศ์กร จันทราช. (2560). การศึกษาทิศทางการพัฒนาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 11(1), 257-267.
- จีระพันธ์ พูลพัฒน์. (2553). *พัฒนาการของการบริหารการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลี้ยง ทมทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ. (2551). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 125 ตอนที่ 28 ก. (5 กุมภาพันธ์ 2551).
- ระวี ลัจจโณณ (2557). *ศักยภาพและทิศทางในการผลิตบัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. นครปฐม: ภาควิชาการพัฒนทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อาร์แอนด์ปรีนท์.
- สังัด อุทรานนท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สาขาวิชาการศึกษาศิลปะ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2554). *หลักสูตรการศึกษาพิเศษ (ฉบับปรับปรุง 2554)*. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *รายงานการวิจัยเรื่อง คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับบุคคลออทิสติก รูปแบบห้องเรียนคู่ขนานกรณีศึกษา โรงเรียนดีเด่นใน 4 ภูมิภาค*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2555). *มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- Australian College of Education. (2001). *Teacher Standards, quality and professionalism: Towards a nationally agreed framework*. A statement by the Australian College of Education.
- Oliva, P.F. (2001). *Developing the Curriculum*. (5th ed.). New York: Longman.
- Ornstein, A. C. and Hunkins, F. P. (1993). *Curriculum Foundations, Principles and Issues*. (2nd ed.) Boston: Allyn and Bacon.

- Palmer, C.D. (2006). *Teacher professional standards: The views of highly accomplished special education teachers*. Conference paper proceedings of the AARE 2006 International Education Research Conference. Australia, Adelaide.
- Pueschel, S. M. (1995). Parent and professionals working partnership. In *The special child: A source book for parent of children with developmental disabilities*. (2nd ed). New York: Mo.
- Sukbunpant, S., Arthur-Kelly, M., & Dempsey, I. (2012). Thai preschool teachers' views about inclusive education for young children with disabilities. *International Journal of Inclusive Education*, 1–13.
- Vorapanya, S. (2008). *A model for inclusive schools in Thailand*. (Doctoral dissertation, University of Oregon).

